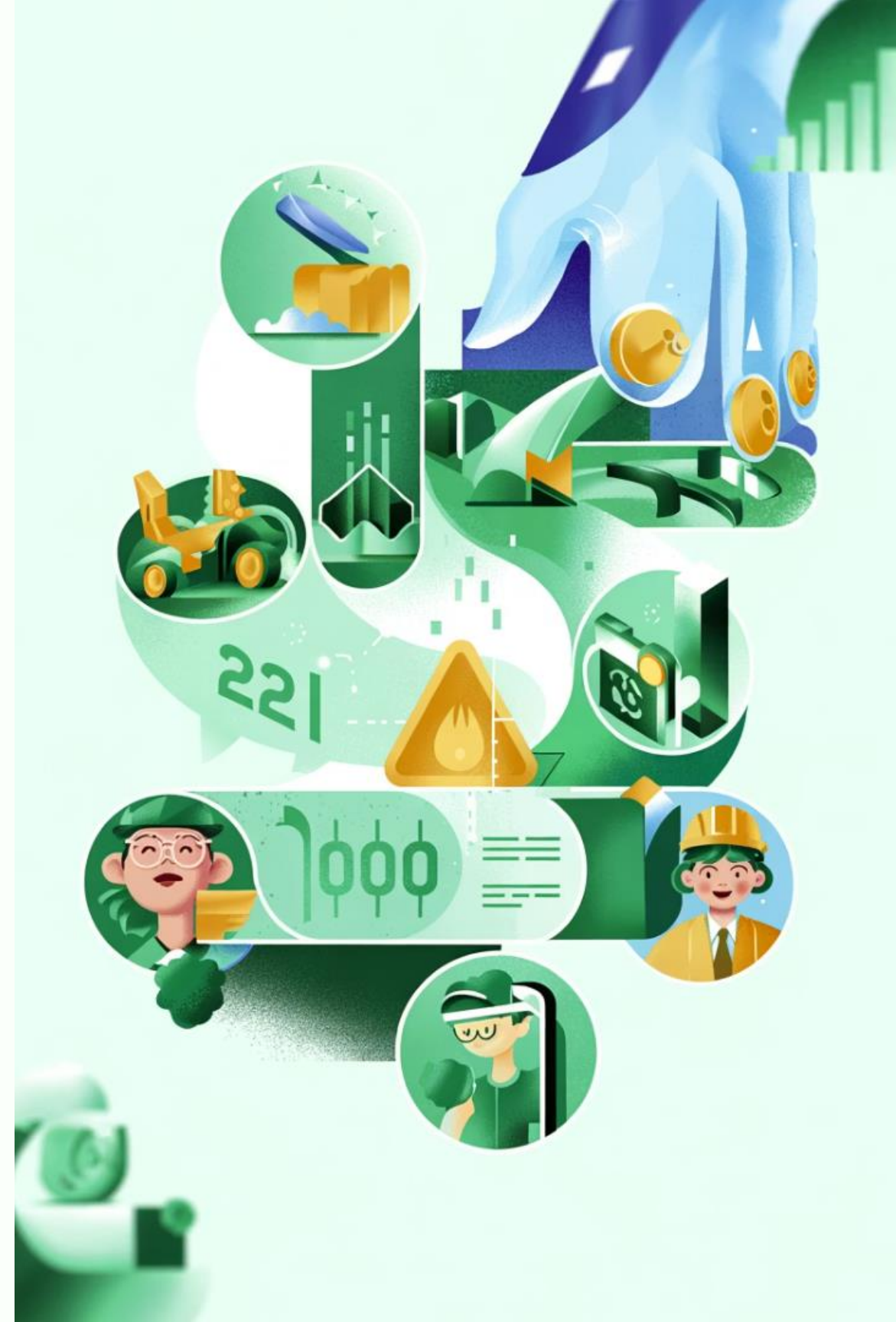

2024. gadā notikušo nelaiimes gadījumu darbā izmeklēšanas aktualitātes, statistika.

Sandra Zariņa, VDI Metodiskās vadības un kompetenču pilnveides nodaļas vadītāja

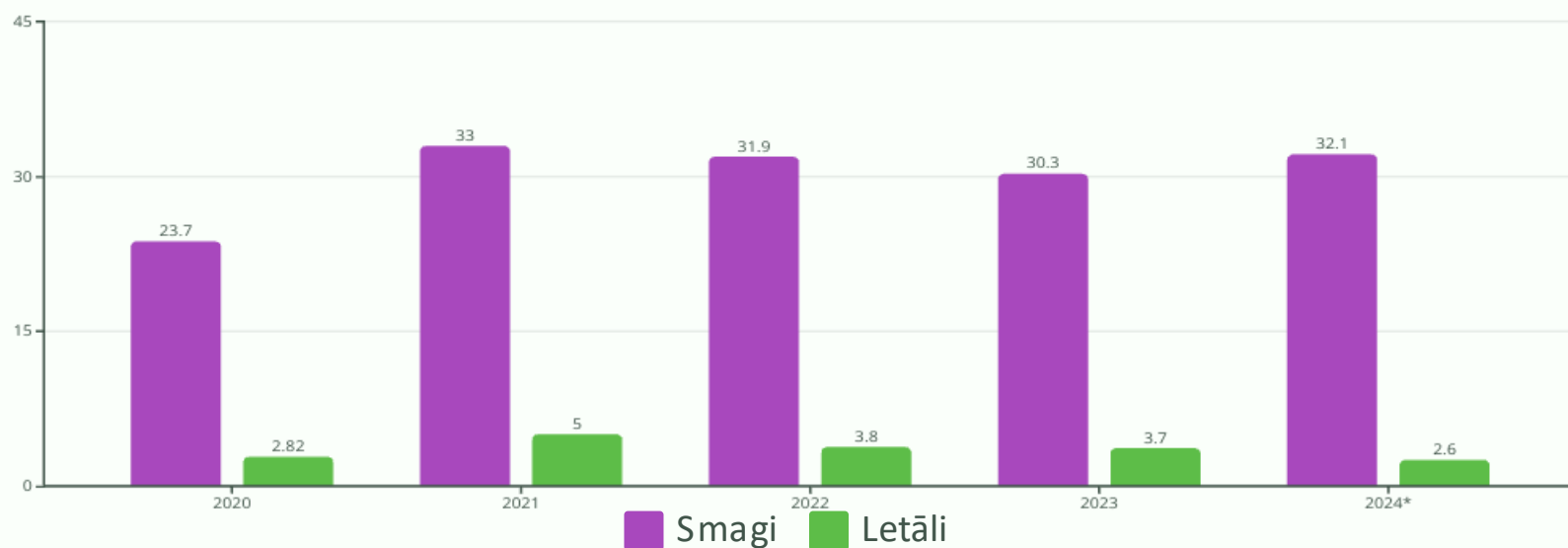
Liene Bundzinska, VDI Metodiskās vadības un kompetenču pilnveides nodaļas vecākā eksperte

Aiga Šibeika, VDI Juridiskās nodaļas vadītāja

Smagi un letāli cietušo skaits uz 100 000 nodarbinātajiem (2020.-2024.)

Grafikā atspoguļota smago un letālo nelaimes gadījumu darbā dinamika attiecībā pret nodarbināto skaitu.

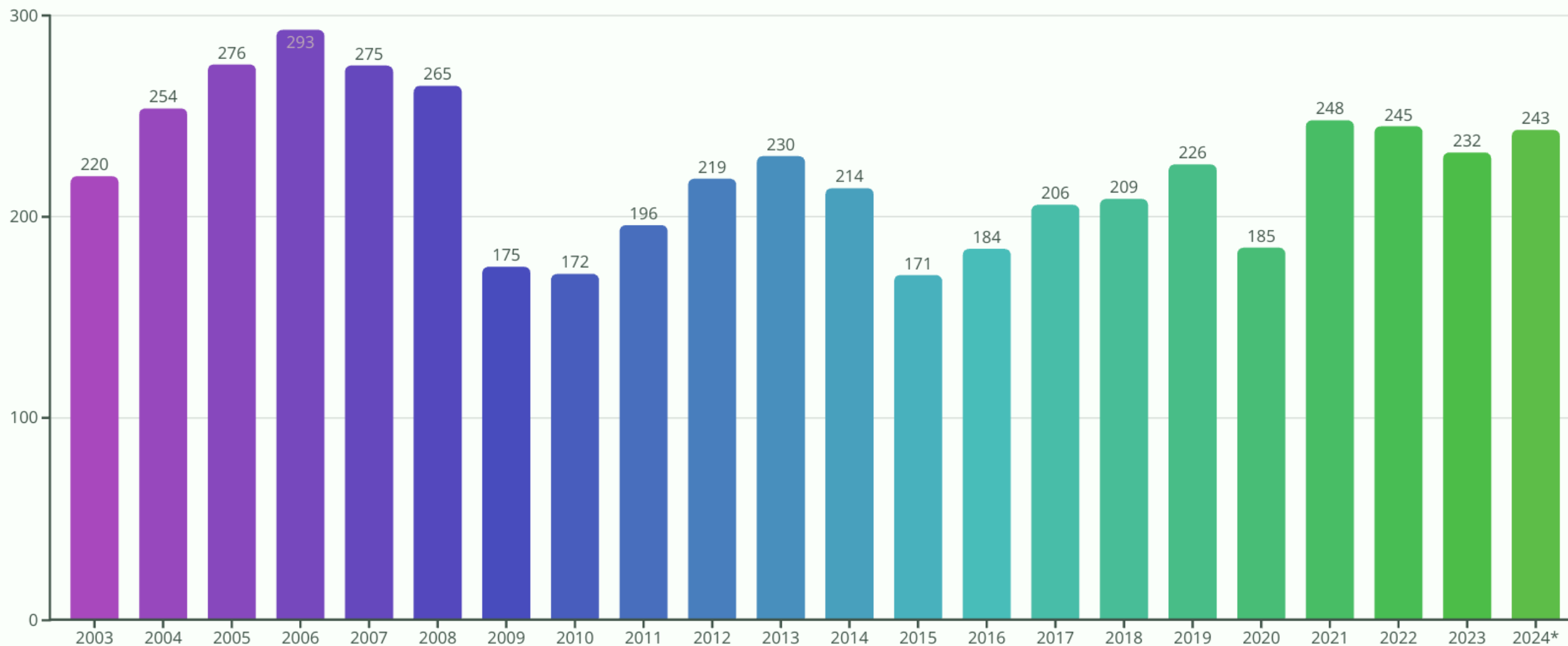

Dati uzrāda, ka 2021. gadā bija vērojams smago nelaimes gadījumu pieaugums, kam sekoja neliels kritums 2022. un 2023. gadā. 2024. gadā atkal redzama pieaugoša tendence. Letālie nelaimes gadījumi pēc 2021. gada uzrāda pakāpenisku samazinājumu.

* Dati par 2024. gadu ir operatīvi un var mainīties pēc visu nelaimes gadījumu izmeklēšanas pabeigšanas.

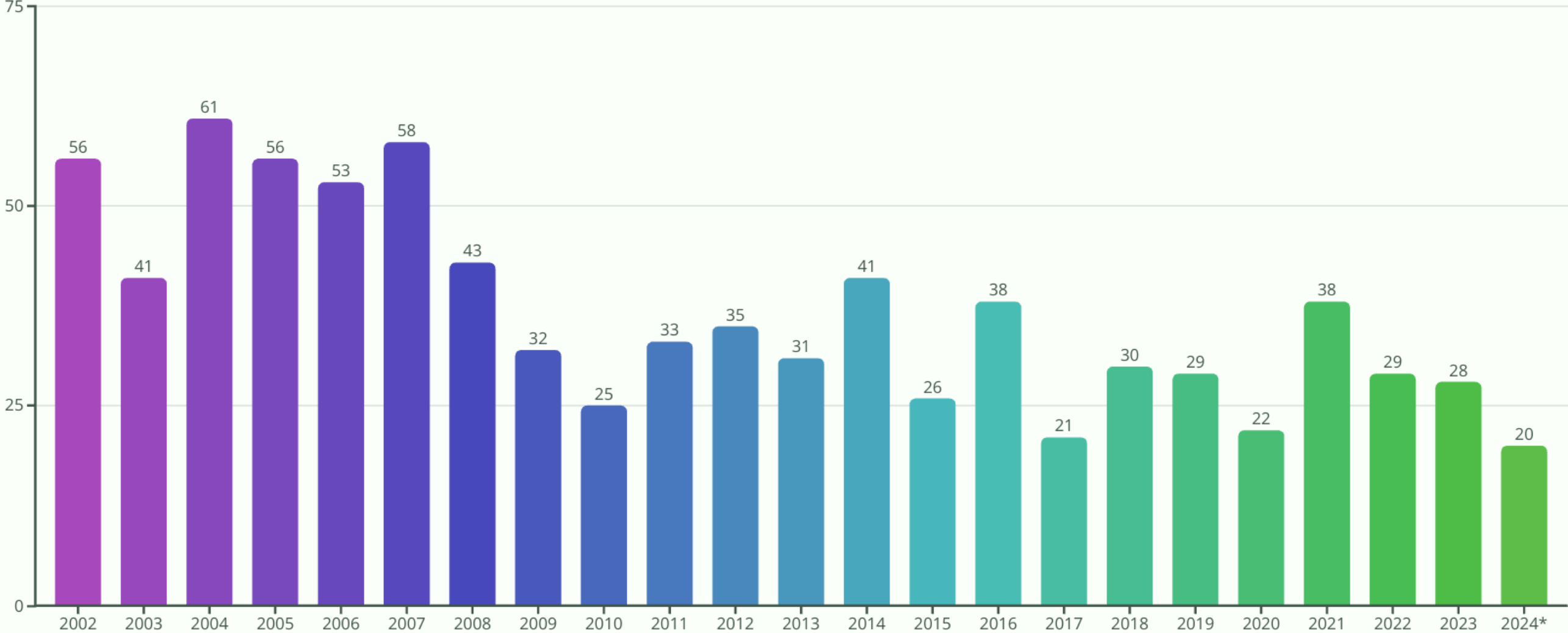
Nelaiemes gadījumos darbā smagi cietušo skaita dinamika (2002.-2024.)

Grafikā redzama smagi cietušo darbinieku skaita izmaiņas 23 gadu periodā. Pēdējos gados novērojams stabili augsts smagi cietušo skaits salīdzinājumā ar 2015.-2020. gada periodu.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem un var mainīties pēc visu nelaimes gadījumu izmeklēšanas pabeigšanas.

Letālo nelaimes gadījumu darbā dinamika (2001.-2024.)

N ovērojama vispārēja lejupejoša tendence letālo nelaimes gadījumu skaitā kopš 2001. gada, lai gan ar ievērojamām svārstībām starp gadiem. Pēdējo piecu gadu laikā (2020-2024) vidējais rādītājs ir zemāks nekā iepriekšējās desmitgadēs.

* Dati par 2024. gadu atspoguļo tikai izmeklētos gadījumus līdz šim un nav pilnīgi. Prognozes liecina par iespējamu kopējo skaitu līdz 28 gadījumiem gada beigās.

Nozares, kurām īpaši jāpievērš uzmanība (2024.)

Valsts pārvalde un aizsardzība

18 smagi gadījumi

Tirdzniecība

24 smagi un 2 letāli gadījumi

Transports un uzglabāšana

33 smagi un 6 letāli gadījumi

Būvniecība

38 smagi un 2 letāli gadījumi

Apstrādes rūpniecība

50 smagi un 3 letāli gadījumi

Apstrādes rūpniecība un būvniecība ir nozares ar visaugstāko nelaimes gadījumu skaitu un paaugstinātu darba vides risku. Īpaši satraucoša situācija ir transporta un uzglabāšanas nozarē, kur vērojams proporcionāli lielākais letālo nelaimes gadījumu skaits attiecībā pret kopējo gadījumu skaitu. Šajās nozarēs nepieciešams pastiprināti ieviest jaunus darba drošības pasākumus un uzlabot esošos.

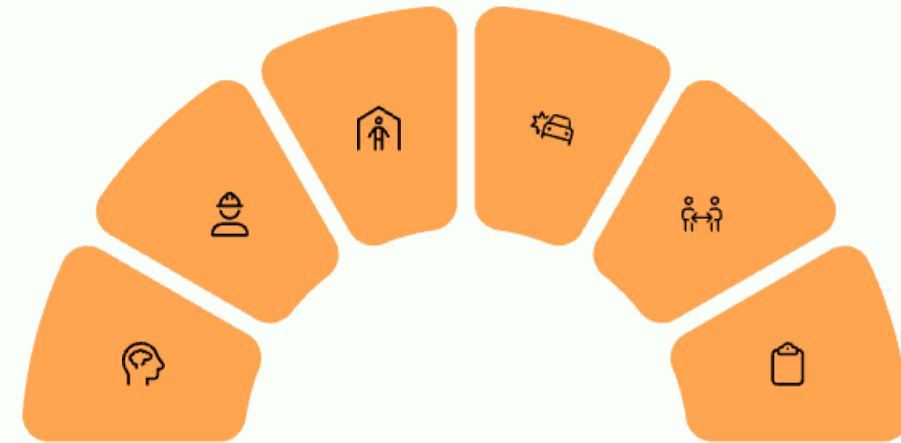
Nelaiimes gadījumu cēloņi (2024.)

Letāli nelaiimes gadījumi darbā

- Ceļu satiksmes negadījumi - 32%
- Trūkumi darba organizācijā un vadībā - 32%
- Nedroša cilvēka rīcība - 20%
- Neapmierinoši apstākļi darba vietā - 4%
- Citi cēloņi - 12%

Smagi nelaiimes gadījumi darbā

- Nedroša cilvēka rīcība - 52%
- Trūkumi darba organizācijā un vadībā - 24%
- Neapmierinoši apstākļi darba vietā - 10%
- Ceļu satiksmes negadījumi - 5%
- Vardarbība - 2%
- Citi cēloņi - 7%

Dati parāda būtiskas atšķirības starp letālo un smago nelaiimes gadījumu cēloņiem. Letālajos negadījumos dominē ceļu satiksmes negadījumi un vadības trūkumi, bet smagajos - nedroša cilvēka rīcība.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Smago nelaiemes gadījumu darbā biežākie traumēšanas faktori (2024.)

Traumas, kas gūtas paslīdot vai pakrītot - 33%

Krišana no augstuma - 26%

Lidojošu vai krītošu priekšmetu iedarbība - 12%

Sadursme ar kustībā esošiem objektiem, t.sk. transportlīdzekļiem - 8%

Citi traumēšanas faktori - 21%

Letālo nelaimes gadījumu darbā biežākie traumēšanas faktori (2024.)

Sadursme ar transportlīdzekļiem vai stacionāriem objektiem, t.sk. CSN - 45%

Krišana no augstuma - 20%

Lidojoša, krītoša vai rotējoša priekšmeta iedarbība - 15%

Ievilkšana vai iespiešana iekārtās un objektos - 10%

Nosmakšana un noslikšana - 10%

Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc vecuma (2024.)

Jaunākie darbinieki (18-34)

33% no kopējā NG skaita, 15% no smagajiem un letālajiem NG

Vidējā vecuma darbinieki (35-44)

21% no kopējā NG skaita, 18% no smagajiem un letālajiem NG

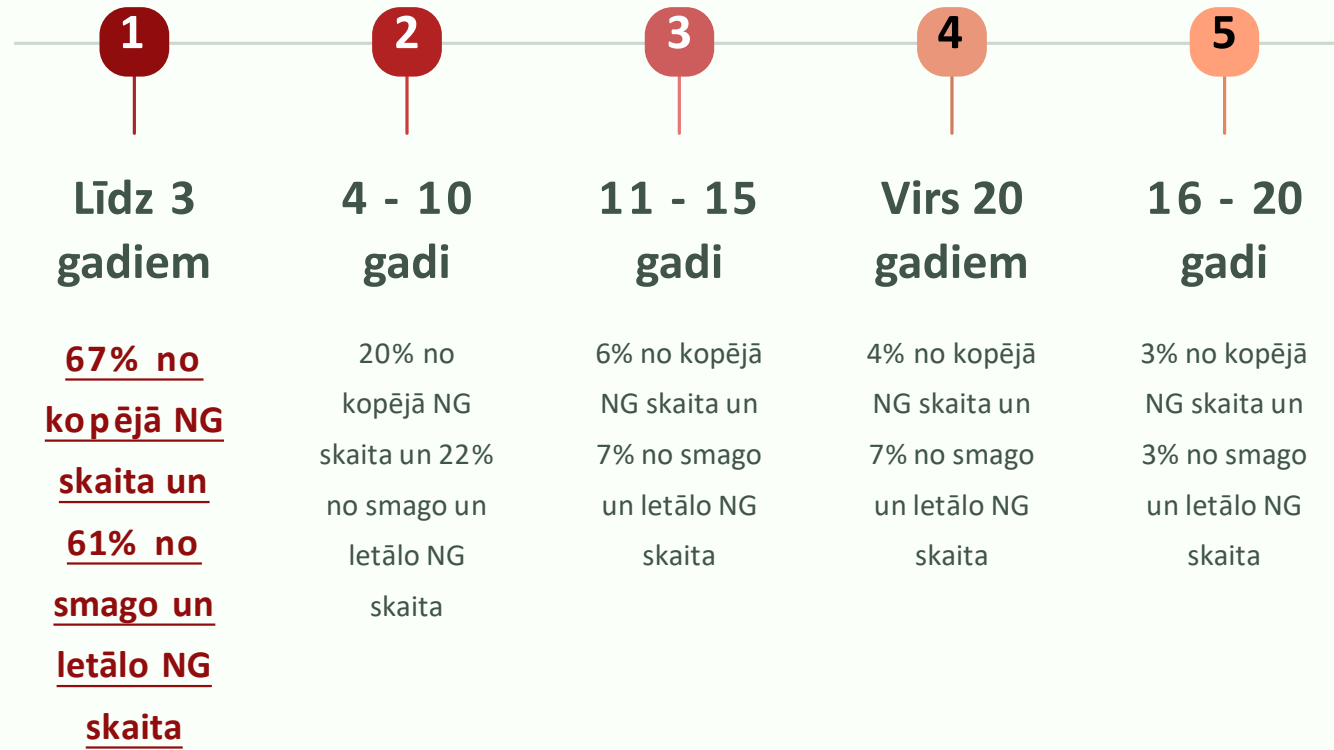
Pieredzējušie darbinieki (45-64)

41% no kopējā NG skaita, 53% no smagajiem un letālajiem NG

Statistika parāda satraucošu tendenci - vairāk nekā puse (53%) no visiem smagajiem un letālajiem nelaiemes gadījumiem darbā notiek tieši ar darbiniekiem vecuma grupā 45-64 gadi, neskatoties uz viņu dzīves un darba pieredzi.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc darbinieku darba stāža (2024.)

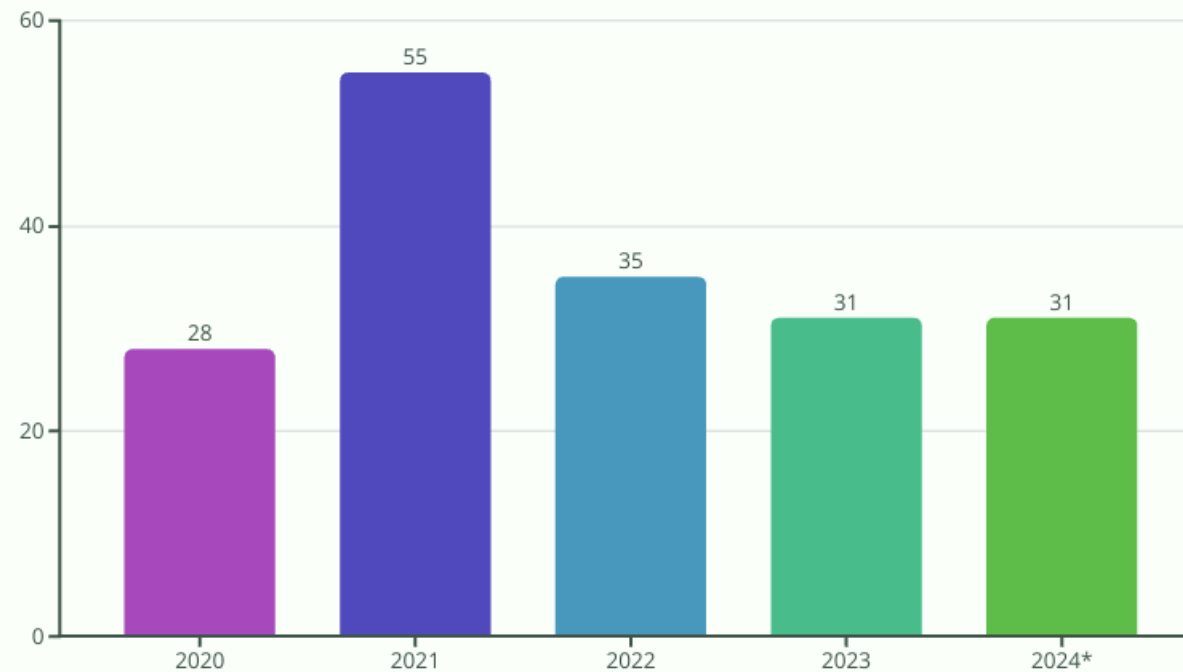
Vairāk nekā 60% visu nelaiemes gadījumu darbā, tai skaitā 61% letālo un smago nelaiemes gadījumu, notiek ar darbiniekiem, kuru darba stāžs konkrētajā uzņēmumā vai amatā nepārsniedz 3 gadus.

Šie dati izceļ būtisku tendenci - visaugstākajam riskam ir pakļauti tieši jaunie darbinieki ar nelielu darba pieredzi konkrētajā darba vietā.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

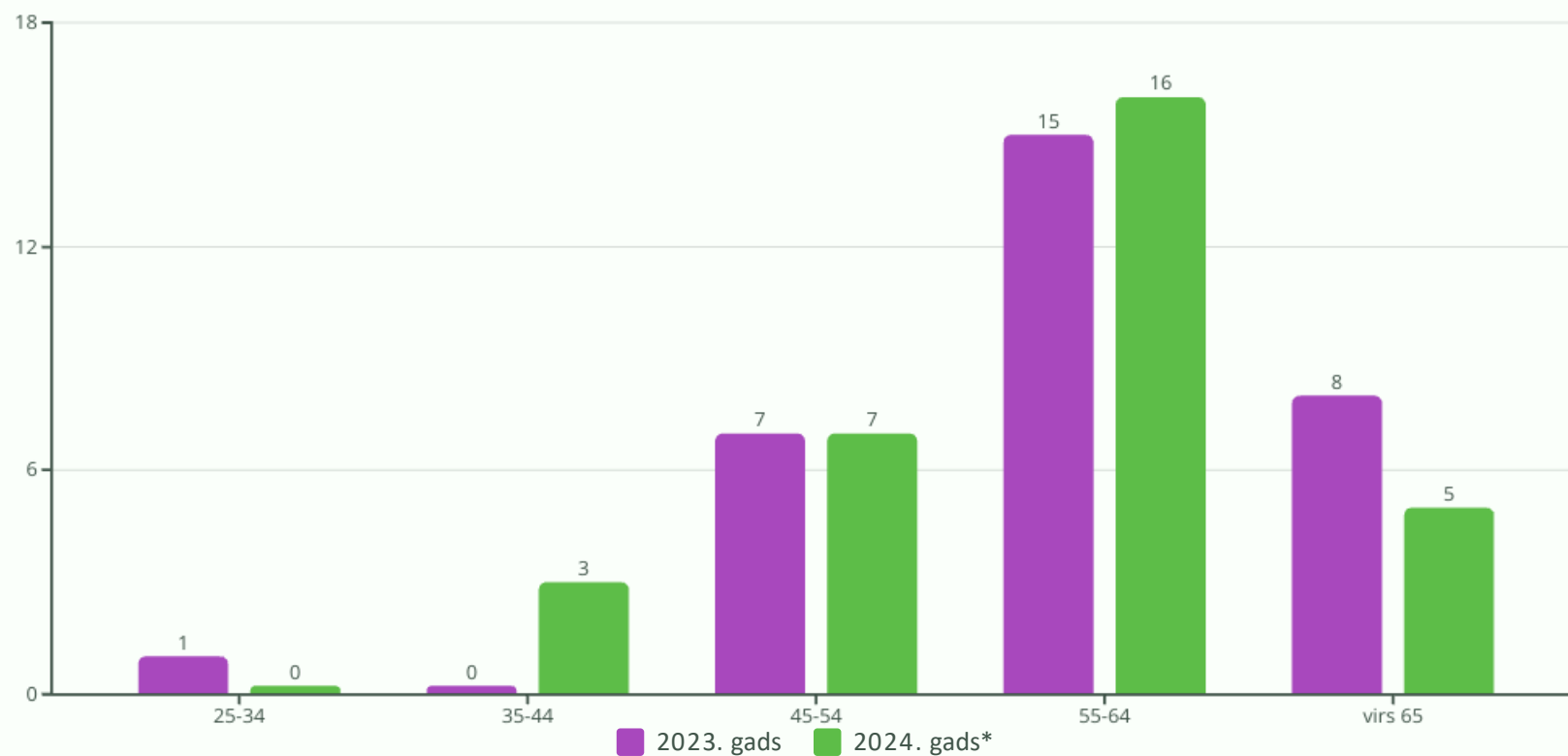
"Dabīgās" nāves gadījumu darba vietā skaita dinamika (2020.-2024.)

Pēc ievērojama pieauguma 2021. gadā, kad tika reģistrēts visaugstākais dabīgo nāves gadījumu skaits darba vietās (55 gadījumi), pēdējos trīs gados vērojama stabilizācija ap 31-35 gadījumiem gadā.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

"Dabīgo" nāvju sadalījums pa vecuma grupām (2024. gads salīdzinājumā ar 2023. gadu)

Vairāk nekā puse (51.6%) dabīgo nāves gadījumu darba vietās 2024. gadā skar darbiniekus vecumā no 55 līdz 64 gadiem. Salīdzinot ar 2023. gadu, ievērojami pieaudzis gadījumu skaits 35-44 gadu vecuma grupā (no 0 līdz 3), bet samazinājies vecumā virs 65 gadiem (no 8 līdz 5).

Īpaši uzmanība jāpievērš jauno darbinieku (ar darba stāžu līdz 1 gadam) veselības pārbaudēm, jo vairāki 2024. gada nāves gadījumi konstatēti tieši šajā grupā.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Nozares, kurās visbiežāk konstatēti un izmeklēti "dabīgās" nāves gadījumi (2024.)

Apstrādes rūpniecība

9 gadījumi (29% no kopējā skaita)

Būvniecība

5 gadījumi (16% no kopējā skaita)

Operācijas ar nekustamo īpašumu

3 gadījumi (10% no kopējā skaita)

Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība

3 gadījumi (10% no kopējā skaita)

Tirdzniecība

3 gadījumi (10% no kopējā skaita)

Citas nozares

8 gadījumi (25% no kopējā skaita)

Apstrādes rūpniecības un būvniecības nozarēs konstatēts ievērojami lielākais "dabīgās" nāves gadījumu skaits, kas kopā veido 45% no visiem gadījumiem. Šīs ir arī nozares ar tradicionāli augstu kopējo nelaimes gadījumu skaitu, kas norāda uz nepieciešamību pastiprināt preventīvos pasākumus, īpaši attiecībā uz darbinieku veselības stāvokļa uzraudzību un darba vides uzlabošanu.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

"Dabīgā" nāvē mirušo darbinieku raksturojums (2024.)

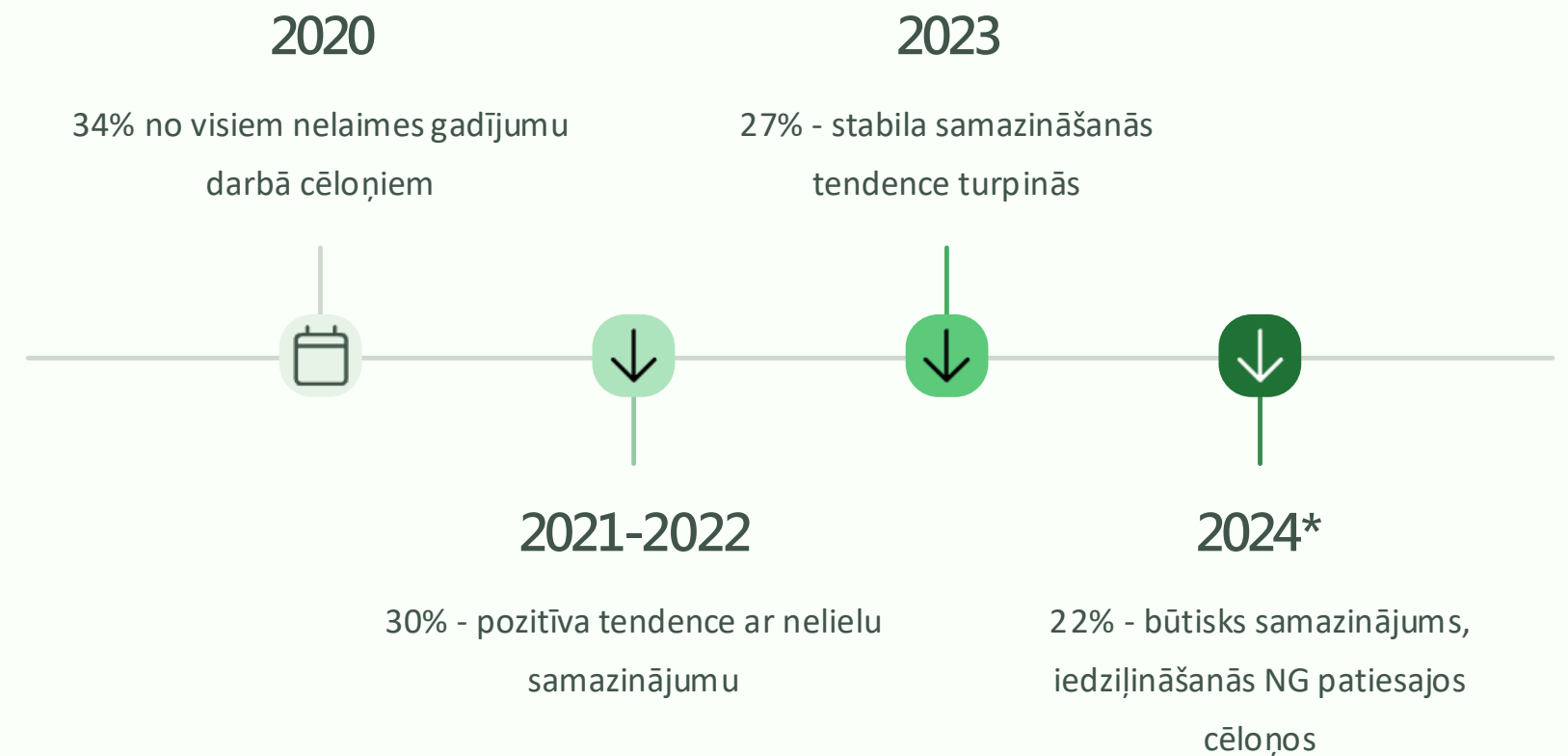
Dabīgās nāves gadījumi darba vietā ievērojami biežāk skar vīriešus priekšpensijas vecumā. Īpaši satraucoša tendence ir relatīvi īsais darba stāžs pēdējā darbavietā, kas liecina par potenciālām problēmām darba adaptācijas vai veselības uzraudzības jomā.

"Dabīgā" nāvē mirušo darbinieku profesijas (2024.)

Profesiju grupa	Gadījumu skaits	Procentuālā daļa	Profesija
Vienkāršo profesiju strādnieki	10	32%	A pkopējs, sētnieks, palīgstrādnieks
Transportlīdzekļu vadītāji	8	26%	Automobilja vadītājs, traktora vadītājs
Kvalificēti strādnieki	7	23%	Būvnieks, namdaris, jumīķis
Savas jomas speciālisti	6	19%	Elektronikas tehniķis, apsardzes darbinieks

Statistika liecina, ka vienkāršo profesiju strādnieki un transportlīdzekļu vadītāji ir visaugstākā riska grupas attiecībā uz dabīgās nāves gadījumiem darba vietās. Šīs divas profesiju grupas kopā veido 58% no visiem reģistrētajiem gadījumiem, kas norāda uz nepieciešamību pievērst pastiprinātu uzmanību šo profesiju pārstāvju veselības stāvoklim un darba apstākļiem.

Nelaiimes gadījuma cēloņa "Neuzmanība" dinamika

Dati atspoguļo ievērojamu progresu "Neuzmanības" kā nelaiimes gadījumu cēloņa samazināšanā pēdējo četru gadu laikā. Uzņēmumu un VDI preventīvais darbs sniedz acīmredzamus rezultātus.

* Dati par 2024. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Neuzmanība kā nelaimes gadījumu cēlonis - kritiski problemātiska pieeja

Neuzmanības norādīšana kā nelaimes gadījuma (NG) cēloni ir problemātiska vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, tas rada situāciju, kur fokuss ir nevis uz sistēmiskajām problēmām, bet uz individuālu kļūdu. Lielākajā daļā ES valstu šāda pieeja netiek atbalstīta, jo tā neveicina drošas darba vides uzlabošanu.

Bieži neuzmanības norādīšana atspoguļo vēlmi atrast vainīgo, nevis patiesā cēloņa noskaidrošanu. Ironiskā kārtā, ja netiek konstatēts patiesais cēlonis, tad nav skaidrs, kādas izmaiņas jāveic darba vidē vai apmācībā, lai novērstu līdzīgus negadījumus nākotnē.

Neuzmanība kā cēlonis - praktiski piemēri (1)

Steigas faktors

Cietušais norāda, ka steidzās, lai paspētu izpildīt darbu

Nepamanīšana

Paskaidrojumā atzīmēts, ka cietušais "nepamanīja" bīstamību

Instrukcijas pārkāpums

Paralēli "neuzmanībai" tiek citēta konkrēta darba aizsardzības instrukcija

Praksē bieži sastopami gadījumi, kad cietušais paskaidrojumā norāda, ka steidzās, lai paspētu padarīt visus darbus. Darba devējs šādos gadījumos kā nelaimes gadījuma cēloni norāda "neuzmanība", neiedziļinoties, kāpēc darbiniekam bija jāsteidzas un vai darba organizācija nebija problemātiska.

Citā gadījumā darbinieks norāda, ka "nepamanīja" bīstamo faktoru. Vienlaikus aktā 7. punktā norādīts darba aizsardzības instrukcijas konkrēts punkts, kas pārkāpts, bet netiek izvērtēts, vai darbinieks vispār bija atbilstoši apmācīts par šo darba aizsardzības aspektu.

Neuzmanība kā cēlonis - praktiski piemēri (2)

Ziemas faktori

Tikko uzsnidzis sniegs un ledus zem tā, teritorija nenokaisīta

Darbinieka rīcība

Palīgstrādnieks pārvietojās lēni, velkot lāpstu, paslīdēja un krita

Instrukciju vispārīgums

Formālas, pārāk vispārīgas instrukcijas par "uzmanīgumu"

Spilgts piemērs ir gadījums, kad palīgstrādnieks pārvietojās pa teritoriju ar tikko uzsnigušu sniegu. Zem sniega bija izveidojusies ledus kārtā, darbinieks paslīdēja un nokrita. Kā cēlonis tika norādīta "neuzmanība", lai gan patiesais cēlonis bija neattīrīta un nenokaisīta teritorija.

Darba aizsardzības instrukcijā bija vispārīgi norādīts: "pārvietojoties pa teritoriju - būt uzmanīgam, neskriet, novērtēt seguma drošumu, slīdamību, u.c." un "būt uzmanīgam, nesot priekšmetus". Šādi vispārīgi norādījumi praktiski pārnes visu atbildību uz darbinieku, ignorējot darba devēja pienākumu nodrošināt drošu darba vidi.

Neuzmanība kā cēlonis - praktiski piemēri (3)

Sarunas un uzmanības novēršana

Darba devējs argumentē, ka darbinieki sarunājās un tādēļ novērsa uzmanību no potenciālā riska

Neveikti preventīvie pasākumi

Papildus izmeklējot noskaidrojās, ka ceļi nebija nokaisīti, kaut arī apstākļi to prasīja

Fokuss uz darbinieku, ne sistēmu

Izmeklēšana koncentrējās uz darbinieka uzvedību, ignorējot darba vides faktoros

Turpinot iepriekšējā piemēra analīzi, papildus paskaidrojumos noskaidrojās, ka darba devējs īpaši uzsvēra faktu, ka palīgstrādnieks nelaimes gadījuma brīdī sarunājās ar kolēģi, tādējādi it kā novēršot uzmanību no apkārtējās vides riskiem.

Taču, veicot padziļinātu izmeklēšanu, atklājās, ka nelaimes gadījuma dienā ceļi nebija nokaisīti, par spīti slidenajiem apstākļiem. Šis fakts mainīja izpratni par negadījuma īstajiem cēloņiem, pārorientējot uzmanību no darbinieka personiskās rīcības uz darba vides drošības trūkumiem un darba devēja neveiktajiem preventīvajiem pasākumiem.

Darbinieku atbildība ir pakārtota darba devēja atbildībai

Administratīvās Apgabaltiesas spriedums

Lieta Nr.A420374013

Atbildības hierarhija

Darbinieku atbildība pakārtota darba devēja atbildībai

Darba aizsardzības pasākumi

Darbinieks var ievērot tikai tos pasākumus, ko darba devējs ir nodrošinājis

Administratīvā Apgabaltiesa savā spriedumā lietā Nr.A420374013 ir skaidri norādījusi, ka darbinieku atbildība par darba aizsardzības pasākumu ievērošanu ir pakārtota darba devēja atbildībai. Šis ir būtisks princips, kas jāņem vērā, izmeklējot nelaimes gadījumus darbā.

Tiesa uzsvēra, ka darbinieks var ievērot darba aizsardzības pasākumus attiecīgajā darba vidē un vietā tikai tādā gadījumā, ja darba devējs ir nodrošinājis atbilstošu darba aizsardzības pasākumu izstrādi un ir pienācīgi iepazīstinājis ar tiem darbiniekus.

Darbinieka "neuzmanība" nevar būt primārais cēlonis, ja darba vide nav droša.

Secinājumi un rekomendācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanai

Fokuss uz patiesajiem cēloņiem

Atteikties no "neuzmanības" kā ērta skaidrojuma

Sistēmiska pieeja

Analizēt darba vides faktoru kompleksu ietekmi

Preventīvi pasākumi

Izstrādāt konkrētus un mērķtiecīgus uzlabojumus

Apkopojot šajā prezentācijā analizētos piemērus un tiesu praksi, varam secināt, ka neuzmanības norādīšana kā nelaimes gadījuma cēlonim neatbilst mūsdienu darba aizsardzības principiem un tiesu praksei. Tā vietā nepieciešama sistēmiska pieeja, kas koncentrējas uz darba vides faktoru ietekmi.

Rekomendējam darba devējiem un darba aizsardzības speciālistiem izmeklēšanā fokusēties uz konkrētiem darba vides faktoriem, kas ietekmēja negadījuma norisi, nevis meklēt vainīgos. Tikai identificējot patiesās sistēmiskās problēmas, var veiksmīgi novērst līdzīgus negadījumus nākotnē, uzlabojot darba drošību un aizsargājot darbinieku veselību un dzīvību.

Nelaiimes gadījumu piemēri

Nelaiemes gadījumi netipiskos darba apstākļos

Medicīnas personāls

Mediķiem jānes mēbeles, kas nav viņu ikdienas pienākums.

Radošās profesijas

Aktieriem jāstrādā augstumā bez atbilstošas apmācības.

Neatbilstošu darbu veikšana

Krāsotājam jādemontē seifa durvis, pārdošanas menedžeris izkrauj kravu.

"Uz savu galvu"

Bieži cieš vadošie darbinieki, kas veic darbus bez apmācības.

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (1)

Darba uzdevums

Diviem nodarbinātajiem jāsadala cauruļu pārvads īsākos posmos citā uzņēmumā.

Aprīkojums

Darba veikšanai izmantots šķērveida pacēlājs objekta teritorijā.

Darba vides apstākļi

5 m augstumā pa sliedi pārvietojas betona transportieris.

Nelaimes gadījums

4 m augstumā darbiniekus notrieca betona transportieris, apgāžot pacēlāju.

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (1) - turpinājums

Darbu saskaņošana

Darba devēju pārstāvji mutiski pārrunāja darbus pirms to uzsākšanas.

Vienošanās

Vienojās, ka darbi tiks veikti, nepārtraucot betona transportiera kustību.

Drošības instrukcijas

Tika norādīta tikai transportiera atrašanās vieta, bet ne drošas pacelēja novietošanas zonas.

Neskaidri norādījumi darbiniekiem

Nebija konkrētu norāžu par drošu darba zonu robežām.

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (2)

Darbi augstumā

Bija jāveic ceļa starpsienas remontdarbi 8 m augstumā ar šķērveida pacēlāju

Cehā notiek paralēli darbi

Cehā nodarbinātais ar telferi pārvietoja metāla atgriezumus

Nelaiemes gadījums

Nesaskaņotas rīcības rezultātā notika sadursme starp abiem darba aprīkojumiem.

Divu darba devēju sadarbības risks (2) - turpinājums

Nelaiemes gadījums

Telfera konstrukcija uztriecās pacēlāja grozam, nogāžot nodarbinātos.

Signāla trūkums

Darba aprīkojums nebija aprīkots ar brīdinošu signālu, uzsākot kustību.

Norobežojuma trūkums

Darba teritorija zem telfera nebija norobežota.

Darbu secības trūkums

Netika atrunāta paralēli veicamo darbu secība.

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (3)

Paralēlie darbi būvlaukumā

Divu SIA nodarbinātie veic darbus pie būves no dažādām pusēm. Katrs savā zonā, bet vienā būvobjektā.

Nodarbinātajiem nodrošināti atbilstoši individuālie aizsardzības līdzekļi drošam darbam.

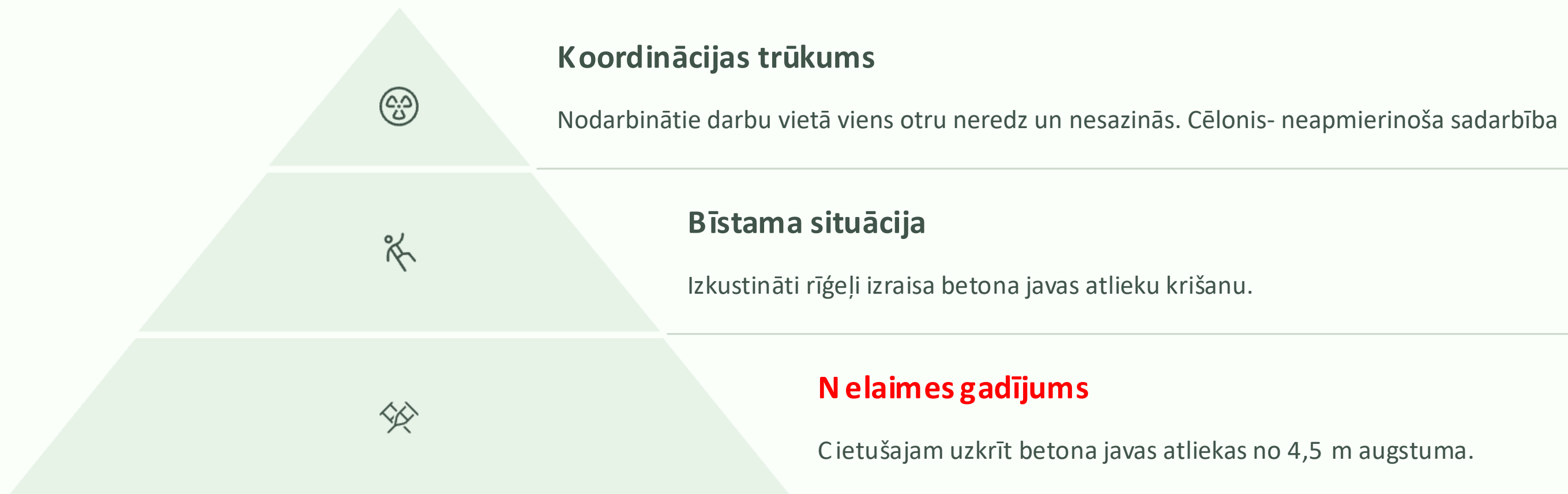
Pirmā brigāde

- Stiegrotāju brigādei jānojauc sastatņu tornis

Otrā brigāde

- Virs sastatņu torņiem jādemontē metāla konstrukcijas uz kurām atradās rīgeļi un finiera saplākšņi

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (3) - turpinājums

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (4)

Notikuma apraksts

Kravas pārkraušanas darbi starp divu uzņēmumu darbiniekiem. Kravas automobiļa vadītājs ieradies pēc kokmateriālu pasūtījuma pirmoreiz jaunā darba vietā.

Iesaistītās personas

Viena uzņēmuma nodarbinātais - kravas automobiļa vadītājs (cietušais).
Otra uzņēmuma nodarbinātais - dakšveida iekrāvēja vadītājs, kurš iekrauj kokmateriālus.

Nepieciešamā sadarbība

Darbs jāveic precīzi saskaņojot darbības - pozicionēt kravu, izvietot starplikas, nostiprināt kravu, kraut nākamo paku.

Divu darba devēju nesadarbošanās risks (4) - turpinājums

Iekrāvēja vadītāja pienākums

Pirms kravas pārvietošanas bija jāpārlicinās, ka ceļā neatrodas cilvēki. Jānovērš bīstamās situācijas rašanās.

Kravas automobiļa vadītāja darbība

Cietušais nokļuva iekrāvēja vadītāja "aklajā zonā".

Nelaimes gadījuma sekas

Cietušais tika iespiests starp kokmateriālu paku un kravas automašīnu.

Secinājumi-kāpēc notika nelaimes gadījumi?

Darba vieta

Nelaiimes gadījumi visbiežāk notiek cita uzņēmuma teritorijā pakalpojuma sniegšanas laikā.

Aprīkojuma lietošana

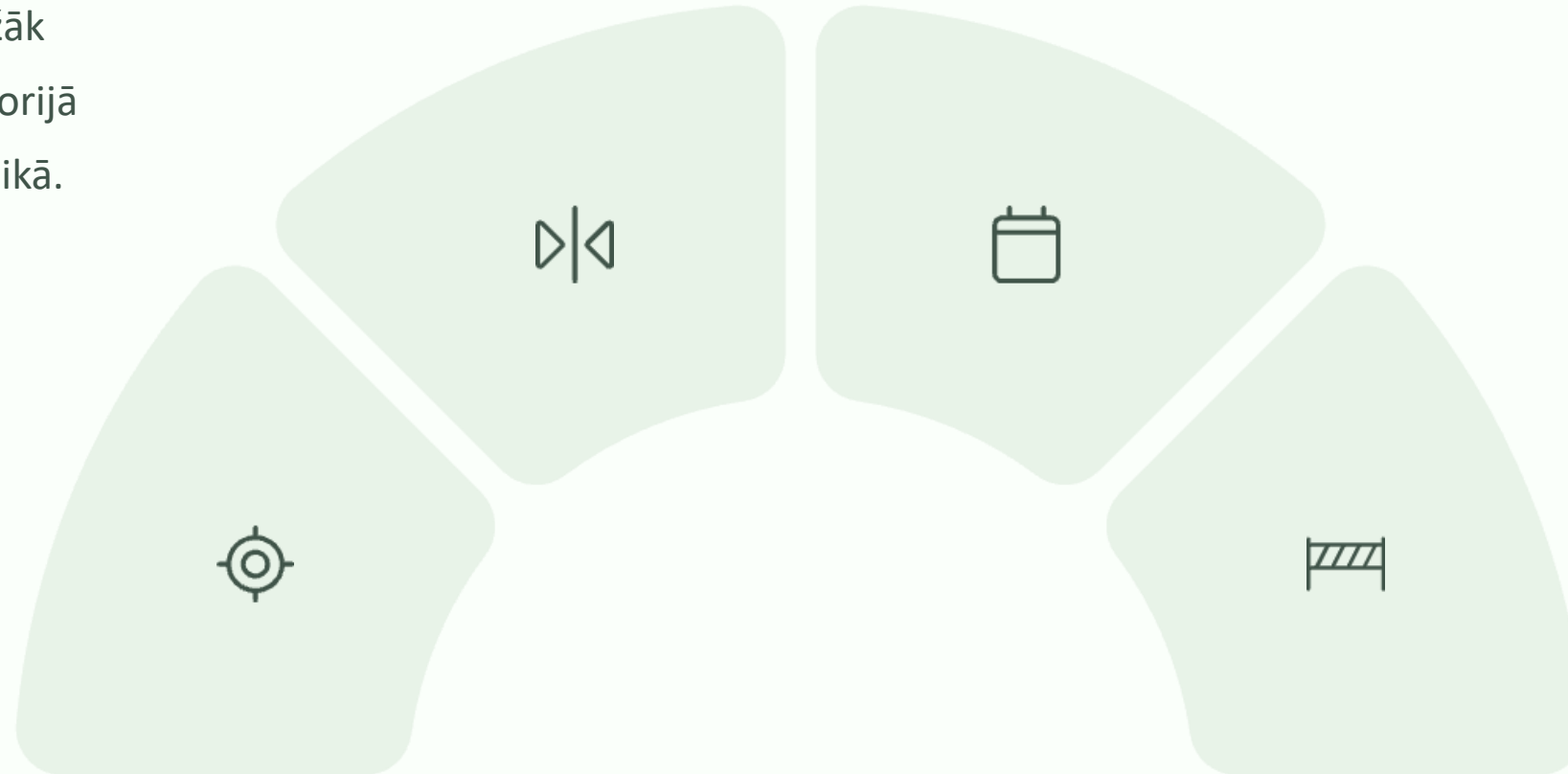
Tiek lietots vienlaicīgi dažāds darba aprīkojums, atšķirīgos līmeņos. To izvietojums.

Paralēlie darbi

Vienlaicīgi tiek veikti dažādi darbi, nepieciešama precīza plānošana un kontrole.

Bīstamo vietu norobežošana

Nepieciešams norobežot bīstamās vietas, darbu koordinēšana.

Neidentificētu risku izraisīti nelaimes gadījumi (1)

Situācijas apraksts

Palīgstrādnieks zāgēja augļu kokus ar motorzāģi. Darba laikā viņam virsū uzkrita zars, izraisot smagus veselības traucējumus.

Šis gadījums ir spilgts piemērs tam, kā neidentificēts risks var novest pie nopietnām sekām.

Nelaimes gadījuma cēloņi

- Nepietiekama darba vides riska novērtēšana
- Nepietiekama darbinieka apmācība un instruēšana
- Instrukcijās nebija iekļauta informācija par koku zāgēšanas drošām metodēm
- Nebija noteikta droša zāgēšanas secība
- Nebija noteikta droša atrašanās vieta zaru zāgēšanas laikā

Neidentificētu risku izraisīti nelaimes gadījumi (2)

Situācija

Darbinieks nosmaka tilpnē, veicot ūdens izsūkņēšanas darbus.

Cēloņi

Neatbilstošs darba vides riska novērtējums.

Apmācība

Darbinieks nebija atbilstoši apmācīts darbam bīstamā vidē.

Uzraudzība

Nepietiekama darba vadība un kontrole.

Neskaidrs darba uzdevums radīja situāciju, kad nebija skaidrs, vai darbiniekam jāiekāpj tilpnē. Šāda neskaidrība darba uzdevumā var novest pie letālām sekām.

Nelaimes gadījumi nestandarta darbu izpildes laikā

Demontāžas darbi

Automašīnas vadītājs tiek iesaistīts durvju demontāžas darbos, kas nav viņa pienākumos un nav atbilstoši apmācīts.

Letāls gadījums

Vadītājs iekāpa piekabē brīdī, kad tajā tika pildīta šķelda.

"Palīdzība" kolēģim

Noliktavas darbinieks palīdz kolēģim montēt plauktu sistēmas, kas nav viņa pienākumos. Kritiens no augstuma

Darba devēju pieļautās nepilnības nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanā (1)

- Nav norādīts traumēšanas faktors
- Kļūdaini norādīts NG cēlonis
- Traumēšanas faktors tiek jaukti ar cēloni
- Aktā norādīta pretrunīga informācija
- Atbildība uzlikta nodarbinātajam, bet..

Nepilnības nelaimes gadījumu izmeklēšanā

Darba vides faktoru iedarbība

Bieži atzīmēts, ka NG nav darba vides riska faktoru iedarbības rezultāts, kad patiesībā ir.

Izziņa

Nav izpratnes par veselības traucējumu smaguma pakāpes izziņas formu

Paskaidrojumu trūkums

Netiek pievienots cietušā paskaidrojums par notikušo.

Akta parakstīšana

Aktu neparaksta visi norīkotie izmeklēšanas komisijas locekļi.

TRAINING

Uzlabojumi nelaimes gadījumu izmeklēšanā

Pēdējo piecu gadu laikā aktu kvalitāte ir ievērojami uzlabojusies.

Procentuāli pieaugusi korekti aizpildīto aktu proporcija-palielinās DA speciālistu izpratne.

Kopsavilkums

Galvenie secinājumi

Nelaimes gadījumu cēloņi bieži ir saistīti ar neatbilstošu darbu sadali, nepilnīgu apmācību un risku nenovērtēšanu.

Dokumentācijas nozīme

Korekti aizpildīta dokumentācija ir būtiska gan juridiskai aizsardzībai, gan drošības uzlabošanai.

Sadarbības uzlabošana

Īpaša uzmanība jāpievērš divu darba devēju sadarbībai un informācijas apmaiņai.

**Eiropas
savienības valstīs
notikušo
nelaimes
gadījumu piemēri**

Valsts darba
inspekcija

IGAUNIJA

- Mazuta tvertnei, kas tika izmantota kopš 1960. gada, bija nepieciešams veikt gāzes cauruļu remontu tās augšpusē.
- Darbā bija iesaistīti piecu dažādu uzņēmumu pārstāvji (cietušā darba devējs, darba devējs, kas bija pasūtījis apakšuzņēmuma līgumu, uzņēmums, kas piegādāja materiālus remontam, uzraugs un koordinators).
- Strādnieku uzdevums bija savienot vienu cauruli ar otru cauruli, kas bija savienota ar ventilācijas atveri.
- Strādniekiem vajadzēja mainīt caurules formu, jo pasūtītā caurule neatbilda prasītai specifikācijai.
- Darbiniekiem tika nodrošināta metināšanas iekārta, lai pēc iespējas ātrāk pabeigtu darbu.

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Darba vadītājs deva atļauju veikt metināšanas darbus uz tvertnes jumta.
- Jumts vairākās vietās bija sarūsējis, gāze bija noplūdusi tvertnes augšpusē.
- Gāze, iespējams, bija noplūdusi arī caur neaizsegtu šauru ventilācijas spraugu.
- Metināšanas laikā notika sprādziens un izcēlās ugunsgrēks.
- Darbinieki paši sāka dzēst ugunsgrēku ar nelielu ugunsdzēsamo aparātu.
- Viens no strādniekiem pameta jumtu, kad liesmas sāka izplatīties.
- Otrs darbinieks palika uz jumta, mēģinot dzēst ugunsgrēku, un guva 50-60% visā ķermeņa apdegumus.

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

- Darbinieki izmantoja metināšanas iekārtu sprādzienbīstamā vidē, kad bija notikusi gāzes noplūde.
- Uzņēmuma pārstāvis, kas koordinēja darbus, atļāva veikt metināšanas darbus uz tvertnes jumta.
- Cietušais bija ģērbies sintētiska materiāla T-kreklā, kas varēja būt statiskās elektrības avots;
- Tvertnes stāvoklis netika novērtēts.
- Koordinācijas un sadarbības trūkums-uzraugs netika informēts, ka uz tvertnes tiks veikti kādi darbi.

Valsts darba
inspekcija

GŪTĀ PIEREDZE, Secinājumi

- Vienmēr ir jāveic atbilstošs reālajai situācijai riska novērtējums, lai veiktu konkrētu darbu (bija jāņem vērā tvertnes stāvoklis).
- Atbildīgās personas ir jāinformē par visām svarīgākajām izmaiņām no darba drošības un veselības aizsardzības viedokļa.
- Caurule bija jānovieto uz zemes, lai veiktu nepieciešamos remontdarbus, un pēc tam jānovieto atpakaļ uz vietas, lai to uzstādītu.
- Ātrākais un vienkāršākais veids, kā rīkoties, var izraisīt katastrofālas sekas.

Valsts darba
inspekcija

SLOVĀKIJA

- Cietušais (elektriķis) kopā ar saviem kolēģiem – iekārtas apkopēju un vēl vienu elektriķi - tika izsaukti uz krējuma tvertni piena pārstrādes cehā , jo tvertnei bija radušies darbības traucējumi.
- Vajadzēja demontēt sanitārās dušas galviņas, lai tās varētu iztīrīt.
- Iekārtas operators informēja, ka iekārta ir izslēgta.
- Cietušais iekāpa tvertnē, izmantojot piekaramās kāpnes.

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Cietušais pirmo galviņu demontēja, stāvot ar vienu kāju uz kāpnēm, bet ar otru - uz maisītāja.
- Otru galviņu viņš demontēja, stāvot uz maisītāja ar abām kājām.
- Pēc tīrīšanas viņš lika atpakaļ pirmo rezerves galviņu un ar vienu kāju stāvēja uz maisītāja lāpstiņas, maisītājs pēkšņi iedarbojās un sāka griezties.
- Cietušais zaudēja līdzsvaru un nokrita uz tvertnes dibena, gūstot vairākas nopietnas traumas (lūzumus, izmežģījumus u.c.).

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

- Nepareiza darba organizācija.
- Nebija nodrošināta droša tvertnes tehniskās iekārtas (maisītāja) izslēgšana.
- Instrukcijā «Darba kārtība mašīnu un iekārtu remontam, apkopei un uzturēšanai» ir minēta tikai vispārējā darba kārtība, bet nav detalizēti norādītas atsevišķas darbības krējuma tvertnes sanitāro dušu tīrīšanā.
- Instrukcija nebija apmācības sastāvdaļa, bet bija izlikta lasīšanai darba telpā.

Valsts darba
inspekcija

PREVENTĪVIE PASĀKUMI

- Noteikt drošu darba procedūru krējuma tvertnes sanitāro dušu tīrīšanai, t. i., precīzi un skaidri aprakstīt, kā veicami atsevišķi darbības posmi un uzskatāmi iepazīstināt ar to darbiniekus.

Valsts darba
inspekcija

LIELBRITĀNIJA

- Strādnieks (64 gadi) strādāja 60 metrus augstā baznīcas tornī un veica restaurācijas darbus, sēžot “bocmaņa krēslā” - darba pozicionēšanas sēdekļi.

Valsts darba
inspekcija

- Netika lietota drošības sistēmu, lai novērstu kritienu.
- Strādnieks nokrita un guva nāvējošus ievainojumus.
- Būvniecības uzņēmumam tika uzlikts 60 000 sterliņu mārciņu liels sods, kad no baznīcas torņa nokrita strādnieks, kas veica baznīcas torņa restaurācijas darbus
- Kritieni no augstuma joprojām ir viens no galvenajiem ar darbu saistīto nāves gadījumu un traumu cēloņiem Lielbritānijā.

LIELBRITĀNIJA

Valsts darba
inspekcija

Spānija

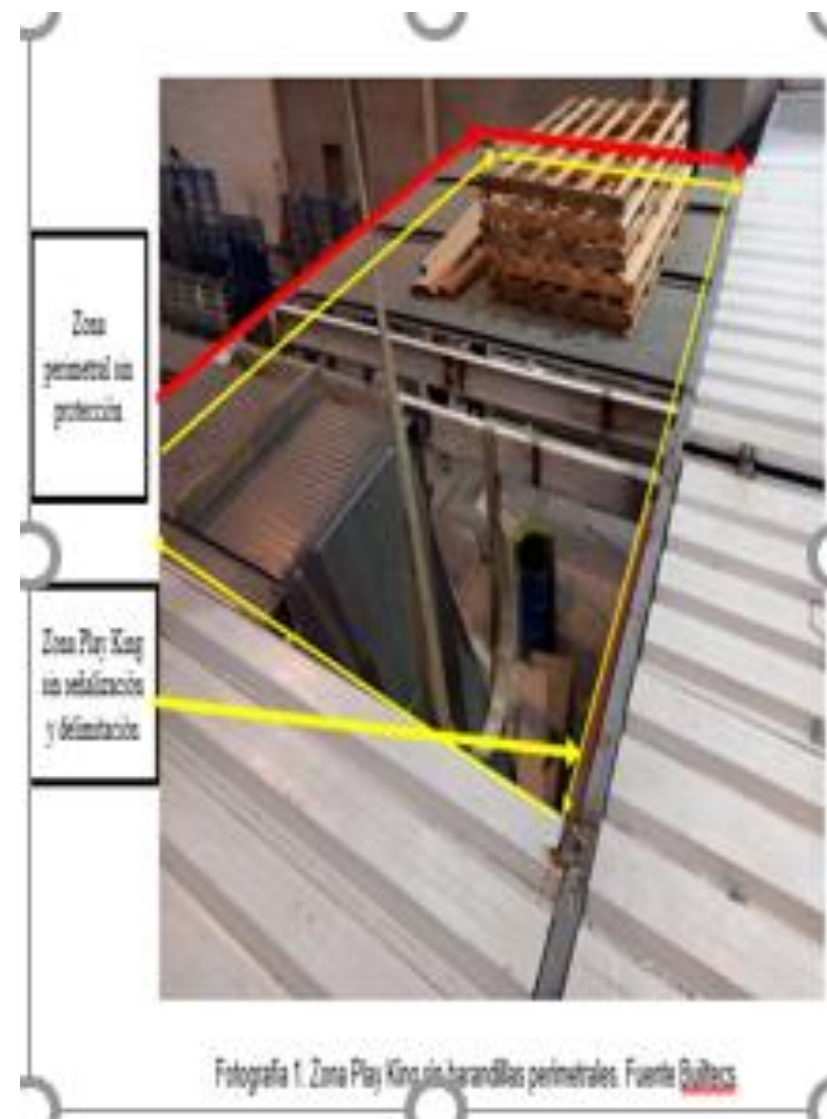
- Apakšuzņēmuma darbinieki strādāja uz moduļu ēkas jumta 3,5 m augstumā un veica hidroizolācijas darbus.
- Uz jumta bija atvere, kas nebija hidroizolēta un kurai kā pagaidu segums bija uzliktas 4 poliuretāna putu sendvičpaneļu (daudzslāņu) plātnes, kuru biezums bija 50 mm un nestspēja 150 kg katra.
- Pēc pusdienu pārtraukuma apakšuzņēmuma darbinieki atsāka jumta hidroizolācijas darbus.
- Foto-darba vieta plkst.14:00

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Galvenā uzņēmuma ražošanas darbinieki ap plkst. 15.00 pabeidza darba dienu un tilta celtna operators devās prom no darba vietas.
- Uz jumta virsmas bija dažas metāla lokšņu paketes, kas traucēja turpināt darbu.
- Cietušais darbinieks paņēma tilta celtni bez atļaujas un pārvietoja metāla lokšņu paketi uz pagaidu segumu (uz plātņi, kas aizsedza atveri).
- Pagaidu segums neatbilda svaram, kuram tas tika pakļauts (69 metāla loksnes ar kopējo svaru 850 kg).
- Tas izraisīja pagaidu seguma sagraušanu un darbinieka un metāla lokšņu krišanu.
- Darbinieks guva letālas traumas.

Nelaimes gadījuma vieta

Valsts darba
inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

1. Nepietiekams riska novērtējums un preventīva plānošana no galvenā uzņēmuma un apakšuzņēmuma puses.
2. Nepilnīga abu uzņēmumu darbības koordinācija.
3. Nepietiekama preventīvā informācija un darbinieku apmācība.
4. Pasākumu trūkums, kuru mērķis ir nodrošināt, lai tilta celtni neizmantotu nepiederošas personas, kā arī uzraudzības un kontroles trūkums šajā jomā.

Valsts darba
inspekcija

PREVENTĪVIE PASĀKUMI

1. Jumta atvēruma aizsegšana plānotajos termiņos.
2. Norādīt un norobežot atvērumu, brīdināt par maksimālo pieļaujamo svaru un aizliegt personālam atrasties šajā zonā.
3. Veikt pasākumus, lai tilta celtni varētu izmantot tikai atbilstoši apmācīti darbinieki. Ieteicams izmantot tilta celtnus, kas aprīkoti ar bloķēšanas atslēgu. Šīs iekārtas tālvadības pulsts ir jāaizsargā pret nepiederošu personu pieslēgšanu.
4. Uzlabot novērtēšanas un preventīvo plānošanu un pielāgot to veiktā darba realitātei.

Paldies!

